

O'QUVCHILARNING KITOBXONLIKKA BO'LGAN QIZIQISHINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNING O'RNI

Rasulova Mohichehraxon Umidjon qizi

Pedagogika va psixologiya yo'nalishi

21.130-guruh 4-kurs talabasi

E.mail: muhammadalievamohichehra@gmail.com

Tel: +99899.692.44.37

Annotatsiya

Ushbu maqolada o'quvchilarning kitobxonlikka bo'lgan qiziqishini oshirishda raqamli texnologiyalarning o'rni tahlil qilinadi. Elektron kutubxonalar, audiokitoblar, interaktiv platformalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali kitob mutolaasi yangi bosqichga chiqayotgani ta'kidlanadi. Shuningdek, gamifikatsiya, sun'iy intellekt asosida kitob tavsiyalari va raqamli ta'lim platformalarining kitobxonlik madaniyatiga ta'siri o'rganiladi. Maqolada raqamli texnologiyalarning kitobxonlikka ijobiy va salbiy ta'sirlari ko'rib chiqilib, samarali foydalanish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: kitobxonlik, raqamli texnologiyalar, elektron kutubxonalar, audiokitoblar, interaktiv ta'lim, gamifikatsiya, ijtimoiy tarmoqlar, sun'iy intellekt, kitob mutolaasi, o'quvchilar.

Аннотация

В данной статье анализируется роль цифровых технологий в повышении интереса учащихся к чтению. Подчеркивается, как электронные библиотеки, аудиокниги, интерактивные платформы и социальные сети выводят процесс чтения на новый уровень. Также изучается влияние геймификации, рекомендательных систем на основе искусственного интеллекта и цифровых образовательных платформ на культуру чтения. В статье рассматриваются как положительные, так и отрицательные эффекты цифровых технологий на процесс чтения и предлагаются рекомендации по их эффективному использованию.

Ключевые слова: чтение, цифровые технологии, электронные библиотеки, аудиокниги, интерактивное обучение, геймификация, социальные сети, искусственный интеллект, книга, учащиеся.

Annotation

This article analyzes the role of digital technologies in increasing students' interest in reading. It highlights how e-libraries, audiobooks, interactive platforms, and social media are taking reading to a new level. Additionally, the impact of gamification, AI-based book recommendations, and digital education platforms on reading culture is

examined. The article discusses both the positive and negative effects of digital technologies on reading habits and provides recommendations for their effective use.

Keywords: reading, digital technologies, e-libraries, audiobooks, interactive education, gamification, social media, artificial intelligence, book reading, students.

Kirish

Zamonaviy texnologiyalar jamiyat hayotining deyarli barcha jabhalariga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, o'quvchilarning kitobxonlik madaniyatini shakllantirish va ularni mutolaaga qiziqtirishda raqamli texnologiyalar muhim o'rin tutadi. An'anaviy kitob o'qish odati zamonaviy gadjetlar, elektron kutubxonalar va interaktiv platformalar yordamida yangi bosqichga chiqmoqda. Ushbu maqolada raqamli texnologiyalarning o'quvchilar orasida kitobxonlikka bo'lgan qiziqishni oshirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi.

“Raqamli texnologiyalar va kitobxonlik madaniyati. Texnologiyalar rivoji bilan o'quv materiallariga kirish imkoniyatlari kengaydi. Internet, elektron kitoblar va audiokitoblar o'quvchilarga matnlarni istalgan vaqtda va joyda o'qish imkonini beradi. Shu bilan birga, quyidagi texnologik imkoniyatlar kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga xizmat qilmoqda” [1].

“Elektron kutubxonalar – Google Books, Z-Library, Kitobxon.uz kabi platformalar orqali yuzlab kitoblarga erkin kirish mumkin.

Audiokitoblar – Storytel, Audible va boshqa platformalar orqali kitoblarni eshitish imkoniyati mavjud” [5]. Bu ayniqsa ko'p vaqtini harakatda o'tkazadigan yoki ko'rish qobiliyati cheklangan o'quvchilar uchun juda foydalidir.

Interaktiv kitoblar – Illyustratsiyalar, ovoz va animatsiyalar bilan boyitilgan elektron kitoblar bolalar va yosh kitobxonlarning qiziqishini oshirishga yordam beradi.

“Sun'iy intellekt asosida tavsiyalar – Amazon Kindle, Google Play Books singari platformalar foydalanuvchilarning qiziqishlari asosida mos kitoblarni tavsiya qiladi.

O'quvchilarning kitobxonlikka bo'lgan qiziqishini oshirish usullari. Raqamli texnologiyalar o'quvchilarning kitoblarga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun quyidagi usullardan foydalanishga imkon beradi” [3].

“Gamifikatsiya – o'qish jarayonini qiziqarli qilish uchun o'yin elementlarini joriy etish. Masalan: o'qilgan kitoblar uchun ball to'plash tizimi, o'quvchilar o'rtasida kitobxonlik tanlovlari, Virtual mukofotlar va reyting tizimlari.

Ijtimoiy tarmoqlar va forumlar. O'quvchilar o'z o'qigan kitoblari haqida muhokama yuritishlari, fikr almashishlari va tavsiyalar olishlari uchun ijtimoiy platformalar juda qulay. Goodreads, Bookmate kabi platformalar orqali kitoblarni

baholash va sharh qoldirish, Telegram, Facebook va Instagram'dagi kitobxonlik guruhlarini va bloglarini"[4].

Interaktiv ta'lim platformalari . Bugungi kunda Coursera, Udemy, Khan Academy kabi platformalar darsliklar bilan birga badiiy va ilmiy kitoblarni ham taklif qilmoqda. Shu bilan birga, QR-kod orqali kitoblarga bog'langan qo'shimcha video yoki materiallardan foydalanish ham qiziqishni oshiradi.

"Raqamli texnologiyalarning kitobxonlik madaniyatiga ta'siri, o'quvchilarning kitob o'qish odatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Erkin va tezkor kirish imkoniyati, internet orqali istalgan kitobni topish va o'qish mumkin.

O'quv jarayonini qulaylashtirish, mobil ilovalar orqali istalgan joyda kitob o'qish yoki tinglash imkoniyati mavjud.

Qiziqarli kontent yaratish o'quvchilar o'zlari kitoblarga oid video sharhlar yoki podkastlar tayyorlab, kitobxonlikni targ'ib qilishlari mumkin"[2].

E'tiborni chalg'ituvchi omillar, ko'p hollarda o'quvchilar kitob o'qish o'rniga ijtimoiy tarmoqlarga vaqt ajratishadi.

Raqamli charchoq – Uzoq vaqt ekranga tikilish o'quvchilarda ko'z charchoqlarini keltirib chiqarishi mumkin.

Xulosa

Raqamli texnologiyalar o'quvchilarning kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga katta hissa qo'shadi. Elektron kutubxonalar, audiokitoblar, interaktiv platformalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali kitobxonlikni targ'ib qilish mumkin. Biroq, bu jarayonda texnologiyalardan me'yorida foydalanish va o'qish madaniyatini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'quvchilarning kitobga bo'lgan mehrini oshirish uchun ota-onalar, o'qituvchilar va jamiyatning roli juda muhim. O'quvchilarga raqamli texnologiyalar yordamida mutolaa qilish imkoniyatlarini kengaytirish, lekin shu bilan birga, an'anaviy kitob o'qish odatini ham targ'ib qilish lozim.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Axmedov A. "Zamonaviy texnologiyalar va kitobxonlik madaniyati". – Toshkent: O'qituvchi, 2022
2. Nazarov Sh. "Kitobxonlikni rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rnini". – Ilmiy-ma'rifiy jurnal, 2023, №4. Anderson, C. "The Impact of Digital Reading on Student Engagement". – Journal of Educational Technology, 2021.
3. Johnson, S. "E-books and Audiobooks: A New Era of Reading". – New York: Digital Press, 2020.
4. www.kitobxon.uz – O'zbekistonning elektron kutubxonasi.

5. www.goodreads.com – Kitobxonlar uchun ijtimoiy tarmoq.
6. www.storytel.com – Audiokitoblar platformasi.